

Sygn. akt VU 799/13

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 19 maja 2014 roku

Sąd Okręgowy w Piotrkowie Trybunalskim, Wydział V Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w składzie:

Przewodniczący SSO Agnieszka Leżańska

Protokolant p.o. stażysty R. K.

po rozpoznaniu w dniu 08 maja 2014 roku w Piotrkowie Trybunalskim na rozprawie

sprawy z wniosku W. W.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w T.

o emeryturę

na skutek odwołania W. W.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w T.

z dnia 7 maja 2013 r. sygn. (...)

zmienia zaskarżoną decyzję w ten sposób, że przyznaje W. W. prawo do emerytury poczynając od dnia 08 marca 2013 roku.

Sygn. akt V U 799 / 13

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 7 maja 2013r., Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w T. odmówił wnioskodawcy W. W. prawa do emerytury, podnosząc w uzasadnieniu decyzji, iż wnioskodawca udowodnił 11 laty 10 miesięcy i 15 dni pracy w warunkach szczególnych lub szczególnym charakterze zamiast wymaganych 15 lat. Do prac w warunkach szczególnych nie zaliczono wnioskodawcy okresu pracy w (...) Spółdzielni (...) w P. na stanowisku kierowcy samochodu ciężarowego powyżej 3,5 tony od 1 grudnia 1986r. do 19 lutego 1991r., gdyż wykaz prac w szczególnych warunkach wymieniony w Rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983r. odnosi się do ubezpieczonych będących pracownikami zatrudnionymi na podstawie umowy o pracę, natomiast wnioskodawca w wymienionym okresie nie był pracownikiem, lecz członkiem rolniczej spółdzielni produkcyjnej.

W odwołaniu z dnia 15 maja 2013r. wnioskodawca wniósł o:

- zmianę zaskarżonej decyzji i przyznanie odwołującemu się prawa do wcześniejszej emerytury oraz zasądzenie od pozwanego na rzecz odwołującego kosztów postępowania według norm przepisanych rozpoznanie sprawy pod nieobecność powoda.

Zaskarżonej decyzji wnioskodawca W. W. zarzucił, iż wydana została w oparciu o niewłaściwie ustalony stan faktyczny tj. że pracę spornym okresie w przedmiotowej w Spółdzielni świadczył jako jej członek, a nie jako pracownik podczas, gdy nigdy członkiem przedmiotowej Spółdzielni nie był, a zatrudniony był na podstawie umowy o pracę.

W odpowiedzi na odwołanie ZUS wniósł o jego oddalenie wskazując, iż członkostwo w spółdzielni wyklucza zaspokojenie roszczenia wnioskodawcy.

Sąd Okręgowy – Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

ustalił, co następuje :

Wnioskodawca W. W., urodzony w dniu (...), udowodnił staż pracy w rozmiarze **27 lat, 9 miesięcy i 4 dni** (z tego 26 lat, 4 miesiące i 19 dni okresów składkowych i 1 rok, 4 miesiące i 15 dni okresów uzupełniających). Do pracy w warunkach szczególnych organ rentowy zaliczył wnioskodawcy okres **11 lat 10 miesięcy i 15 dni** tj: w (...) S.A. w R.:

- od 22 marca 1971 roku do 26 kwietnia 1973 roku – na stanowisku monter konstrukcji stalowych;

- od 21 kwietnia 1975 roku do 30 czerwca 1976 roku- na stanowisku mechanik- brygada (...);

- od 7 lipca 1977 roku do 28 lipca 1982 roku- na stanowisku ślusarz na wydziale gwoździarnia oraz

- od 28 stycznia 1983 roku do 2 sierpnia 1986 roku – na stanowisku ślusarz na gwoździarni

(dowód: świadectwo wykonywania pracy w szczególnych warunkach i w Szczególnym charakterze k.16 i 17 w aktach rentowych).

W dniu 1 grudnia 1986 roku wnioskodawca W. W. zawarł z (...) Spółdzielnią (...) w P. umowę o pracę. Była to umowa zawarta na czas nieokreślony, w pełnym, wymiarze godzin – 8 godzin dziennie na stanowisku kierowcy samochodu ciężarowego powyżej 3,5 tony. Z wynagrodzeniem 127 zł., na godzinę plus premia .

Na mocy porozumienia międzyzakładowego stosunek pracy został rozwiązany z dniem 19 lutego 1991r.

Wnioskodawca otrzymał świadectwo pracy w szczególnych warunkach potwierdzające, że od dnia 21 grudnia 1986 roku do dnia 19 lutego 1991 roku wykonywał pracę kierowcy samochodu ciężarowego o dopuszczalnym ciężarze całkowitym powyżej 3,5 tony wymienioną w wykazie A, działu VIII, poz. 2 (dowód: umowa o pracę z dnia 1 grudnia 1986 roku k.5 w aktach sprawy, świadectwo pracy k. 4 w aktach rentowych oraz k.6 w aktach sprawy, świadectwo wykonywania pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze k.18 w aktach rentowych oraz k.7 w aktach sprawy, zeznania wnioskodawcy k.,21 oraz nagranie protokołu rozprawy z dnia 4 grudnia 2013 roku k.22 od minuty 02.37 do minuty 08.47, oraz k.47 verte- 48,).

(...) Spółdzielnia (...) w P. zajmowała się rolnictwem: hodowlą owiec, uprawą i obsiewem pól oraz prowadziła kurniki i tartak.

W okresie **od 1 grudnia 1986 roku do 19 lutego 1991 roku** wnioskodawca stale i w pełnym wymiarze czasu pracy, jako kierowca jeździł samochodem ciężarowym marki S. i J. (każdy o ciężarze powyżej 3,5 tony). W spornym okresie wnioskodawca woził węgiel, ziemniaki i inne artykuły rolne m.in. na (...).

Wnioskodawcę obowiązywał, co najmniej 8 godzinny czas pracy, często też pracował w nadgodzinach.

W okresie zatrudnienia w (...) Spółdzielni (...) w P. wnioskodawca W. W. nie był jej członkiem, nie uczestniczył w naradach, zebraniach, nie otrzymywał na koniec roku dywidendy, ani nie brał udziału w podziale zysków. Wnioskodawca nie był posiadaczem, ani właścicielem gospodarstwa rolnego, mieszkał w P. (dowód: umowa o pracę z dnia 1 grudnia 1986 roku k.5 w aktach sprawy, świadectwo pracy k. 4 w aktach rentowych oraz k.6 w aktach sprawy, świadectwo wykonywania pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze k.18 w aktach rentowych oraz k.7 w aktach sprawy, zeznania wnioskodawcy k.,21 oraz nagranie protokołu rozprawy z dnia 4 grudnia 2013 roku k.22 od minuty 02.37 do minuty 08.47, oraz k.47 verte- 48).

Od dnia 2 maja 1975 roku W. W. posiada uprawnienia do prowadzenia pojazdów ciężarowych tj, kategoria C , a od 25 sierpnia 1999 roku również kategorię BE i C E (dowód: oświadczenie wnioskodawcy z okazaniem dokumentu na rozprawie w dniu 4 grudnia 2013 roku k.21 verte).

(...) Spółdzielnia (...) w P. już nie istnieje (okoliczność bezsporna).

W dniu 6 maja 1999 roku (...) Spółdzielnia (...) w P. w związku z brakiem odpowiednich druków tj. Rp 7 wystawiła wnioskodawcy W. W. zaświadczenie o zarobkach na nieodpowiednim druku Rp-70 tj. przeznaczonym tylko dla członków spółdzielni (dowód: pisemne wyjaśnienie k.40 w aktach sprawy).

Sąd Okręgowy – Sad Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

Zważył, co następuje :

odwołanie jest uzasadnione.

Zgodnie z treścią art. 32 ust. 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tekst jedn. Dz. U. z 2013 r. poz. 1440) ubezpieczonym urodzonym przed dniem 1 stycznia 1949 roku, będącym pracownikami, o których mowa w ust. 2-3, zatrudnionymi w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, przysługuje emerytura w wieku niższym niż określony w art. 27 pkt 1 (tj. poniżej 65 lat dla mężczyzn). Ustęp 4 art. 32 stanowi zaś, że wiek emerytalny, o którym mowa w ust. 1, rodzaje prac lub stanowisk oraz warunki, na podstawie których osobom wymienionym w ust. 2 i 3 przysługuje prawo do emerytury, ustala się na podstawie przepisów dotychczasowych.

Stosownie do art. 184 ust. 1 wskazanej wyżej ustawy ubezpieczonym urodzonym po dniu 31 grudnia 1948 r. przysługuje emerytura po osiągnięciu wieku przewidzianego w art. 32, 33, 39 i 40, jeżeli w dniu wejścia w życie ustawy (tj. w dniu 1 stycznia 1999 roku) osiągnęli:

- 1)okres zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze wymaganym w przepisach dotychczasowych do nabycia prawa do emerytury w wieku niższym niż 60 lat – dla kobiet i 65 lat – dla mężczyzn oraz
- 2)okres składkowy i nieskładkowy, o którym mowa w art. 27.

Emerytura, o której mowa w ust. 1, przysługuje pod warunkiem nieprzystąpienia do otwartego funduszu emerytalnego albo złożenia wniosku o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w otwartym funduszu emerytalnym, za pośrednictwem Zakładu, na dochody budżetu państwa. (ust. 2)

W świetle powyższych regulacji żądanie wnioskodawcy należało zatem rozpoznać w aspekcie przepisów rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. Nr 8 poz. 43 z późn. zm.), zwanego dalej rozporządzeniem. Z treści § 4 tego rozporządzenia wynika, iż pracownik, który wykonywał prace w szczególnych warunkach wymienione w Wykazie A, nabywa prawo do emerytury, jeżeli spełnia łącznie następujące warunki:

1. osiągnął wiek emerytalny wynoszący: 55 lat dla kobiet i **60 lat dla mężczyzn**,
2. ma wymagany okres zatrudnienia, w tym **co najmniej 15 lat pracy w szczególnych warunkach.**

Ten „wymagany okres zatrudnienia” to okres wynoszący 20 lat dla kobiet i 25 lat dla mężczyzn, liczony łącznie z okresami równorzędnymi i zaliczalnymi do okresów zatrudnienia (§ 3 rozporządzenia), natomiast pracą w warunkach szczególnych jest praca świadczona stale i w pełnym wymiarze na stanowiskach wskazanych w załączniku do tegoż aktu (§ 1 i § 2 rozporządzenia). Należy dodać, że warunek wykonywania pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku pracy jest spełniony tylko wówczas, gdy pracownik w ramach obowiązującego go pełnego wymiaru czasu pracy na określonym stanowisku pracy

nie wykonuje czynności pracowniczych nie związanych z tym stanowiskiem pracy, ale stale wykonuje prace o jakich mowa w rozporządzeniu (tak też Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 15 listopada 2000 roku, II UKN 39/00, OSNAP 2002/11/272).

Okresy pracy w warunkach szczególnych, stosownie do § 2 ust. 2 rozporządzenia, stwierdza zakład pracy, na podstawie posiadanej dokumentacji, w świadectwie wykonywania prac w szczególnych warunkach, wystawionym według wzoru stanowiącego załącznik do przepisów wydanych na podstawie § 1 ust. 2 rozporządzenia, lub w świadectwie pracy. Brak takiego świadectwa lub jego zakwestionowanie przez organ rentowy nie wyklucza jednak dokonania ustalenia zatrudnienia w warunkach szczególnych innymi środkami dowodowymi w toku postępowania sądowego. Stanowisko takie wielokrotnie zajmował również Sąd Najwyższy, który między innymi w wyroku z dnia 2 lutego 1996 roku, II URN 3/95, OSNAP 1996/16/239 stwierdził, że w postępowaniu przed sądami pracy i ubezpieczeń społecznych okoliczności mające wpływ na prawo do świadczeń lub ich wysokości mogą być udowodniane wszelkimi środkami dowodowymi, przewidzianymi w Kodeksie postępowania cywilnego. Ograniczenia dowodowe zawarte w rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku w sprawie postępowania o świadczenia emerytalno - rentowe i zasad wypłaty tych świadczeń (Dz. U. Nr 10, poz. 49 ze zm.) dotyczą wyłącznie postępowania przed tymi organami.

Z niespornych okoliczności sprawy wynika, iż wnioskodawca spełnia warunki do uzyskania emerytury w zakresie wymaganego wieku oraz ogólnego stażu pracy. Organ rentowy zaliczył wnioskodawcy jako okres pracy w warunkach szczególnych okres pracy w wymiarze 11 lat 10 miesięcy i 15 dni. Jednocześnie ZUS odmówił zakwalifikowania do stażu pracy w warunkach szczególnych zatrudnienia w okresie od dnia 1 grudnia 1986 roku do dnia 19 lutego 1991 roku w (...) Spółdzielni (...) w P. z uwagi na to, że wnioskodawca był członkiem rolniczej spółdzielni produkcyjnej (nie był więc pracownikiem), zaś zgodnie z § 1 ust. 1 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze przepisy tegoż rozporządzenia stosuje się jedynie do pracowników wykonujących prace w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze. Taki wniosek organ rentowy wywiódł z faktu wystawienia wnioskodawcy przez pracodawcę zaświadczenia o pracy i dochodach na druku ZUS Rp-70 tj, obowiązującym członków spółdzielni.

W tym miejscu podkreślić należy, że utrwalony jest w orzecznictwie Sądu Najwyższego pogląd, że praca członka rolniczej spółdzielni produkcyjnej lub innej spółdzielni zajmującej się produkcją rolną nie jest pracą w warunkach szczególnych w świetle art. 32, 184 ustawy o emeryturach i rentach z FUS (por. wyrok SN z dnia 8 grudnia 2009 roku, I UK 186/09, LEX nr 577810, wyrok SN z dnia 21 października 2009 roku, I UK 115/09, LEX nr 558571, a także wyrok NSA w Ł. z dnia 20 marca 2003 roku, (...) SA/Łd (...), Pr.Pracy 2003/9/42).

W oparciu o zeznania przesłuchanych w sprawie świadków M. P. oraz K. P., zeznania wnioskodawcy oraz dokumenty w postaci umowy o pracę W. W., zawartej z (...) Spółdzielnią (...) w P. w dniu 1 grudnia 1986 roku, świadectwem pracy oraz świadectwem pracy w warunkach szczególnych, Sąd ustalił jednakże, że wnioskodawca w okresie od 1 grudnia 1986 roku do 19 lutego 1991 roku wykonywał pracę na podstawie umowy o pracę i był wynagradzany, jako pracownik. (...) Spółdzielnia (...) w P. zajmowała się produkcją artykułów rolniczych, prowadziła hodowlę owiec, prowadziła kurniki, tartak oraz pola, na których siane i uprawiane było zboże. W całym spornym okresie zatrudnienia w tym wnioskodawca pracował na stanowisku kierowcy samochodu ciężarowego o ciężarze powyżej 3,5 tony : S. i J., którymi rozwodził węgiel oraz artykuły rolne. Prace te wnioskodawca wykonywał w oparciu o umowę o pracę. Była to praca wykonywana stale i w pełnym wymiarze godzi, za którą wnioskodawca otrzymywał miesięczne wynagrodzenie. Z zeznań świadków wynika ponad wszelką wątpliwość, iż w okresie zatrudnienia w (...) w P. tj. od 1 grudnia 1986 roku do dnia 19 lutego 1991 roku wnioskodawca nie był jej członkiem. Obaj świadkowie będący członkami spółdzielni zeznali, iż osobiście kilkakrotnie namawiali wnioskodawcę na członkostwo w spółdzielni, na co on nie wyraził zgody. Potwierdzili również, że wnioskodawca nigdy nie brał udziału w zebraniach członkowskich i nie otrzymywał rocznego bilansu, nie uczestniczył w podziale zysków na koniec roku. Zeznania świadków korelują z zeznaniami wnioskodawcy, które w ocenie Sądu są jasne, pełne, konsekwentne i logiczne. W kontekście powyższych ustaleń, Sąd uznał, że na atrybut wiary zasługują również zeznania wnioskodawcy, iż zaświadczenie o zarobkach wystawione mu na druku Rp-70 z dnia 6 maja 1991 roku zostało mu wystawione omyłkowo, a on z niewiedzy temu nie oponował. Okoliczność ta znajduje potwierdzenie w pisemnym, oświadczeniu osób upoważnionych – członków zarządu (...) Spółdzielni (...)

z dnia 24 lutego 2014 roku, w którym potwierdzili ten fakt, a nadto kategorycznie stwierdzili, że wnioskodawca członkiem (...) Spółdzielni (...) w P. nigdy nie był.

W zeznaniach świadków, wnioskodawcy oraz zgromadzonych w sprawie dokumentach (świadczeniach pracy, umowie o pracę, zaświadczeniach o zatrudnieniu i wynagrodzeniu, pisemnych wyjaśnieniach itp.) tych nie ma sprzeczności, są one logiczne i wzajemnie się uzupełniają.

Zgodnie z tym przepisem pracownikiem jest osoba zatrudniona na podstawie umowy o pracę, powołania, wyboru lub spółdzielczej umowy o pracę. Ustawa o emeryturach i rentach z FUS odwołując się w art. 32 do definicji pracownika, nie zawiera definicji legalnej tego pojęcia. W ustawie o systemie ubezpieczeń społecznych z dnia 13 października 1998 roku (tekst jedn. Dz. U. z 2009r. Nr 205, poz. 1585 ze zm.) za pracownika uważa się osobę pozostającą w stosunku pracy, a więc stosownie do art. 2 k.p. osobę zatrudnioną na podstawie umowy o pracę, powołania, wyboru, mianowania lub spółdzielczej umowy o pracę.

ZUS nie przedstawił żadnych dowodów na okoliczność, że wnioskodawca w okresie zatrudnienia w (...) Spółdzielni (...) w P. tj. w okresie od 31 grudnia 1986 roku do 189 lutego 1991 roku nie był jej członkiem.

Dodać przy tym należy, iż ustawa z dnia 16 września 1982 roku Prawo spółdzielcze (Dz. U. Nr 30, poz. 210 ze zm.), w brzmieniu obowiązującym w latach 1984-1989, nie wykluczała możliwości zatrudniania przez spółdzielnie rolnicze osób na podstawie umów o pracę. Wręcz przeciwnie art. 157 ww. ustawy stanowił, że przy wykonywaniu prac wymagających szczególnych kwalifikacji lub przy wykonywaniu prac sezonowych i dorywczych spółdzielnia mogła zatrudniać poza członkami i domownikami także inne osoby (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 9 stycznia 2008 roku, III UK 92/07, OSNP 2009/5-6/80).

Jak wynika z materiału dowodowego zebranego w sprawie wnioskodawca, jako pracownik pracował stale i w pełnym wymiarze czasu pracy na stanowisku kierowcy samochodu ciężarowego o ciężarze powyżej 3,5 tony. Wnioskodawca samochodem ciężarowym o ciężarze powyżej 3,5 tony tj.: J. i S. rozwoził na terenie kraju artykuły rolne oraz węgiel.

Z uwagi na powyższe ustalenia zasadne jest przyjęcie, że wnioskodawca wykonywał w okresie od 31 grudnia 1986 roku do 19 lutego kwietnia 1991 roku (tj. w okresie, gdy był zatrudniony w (...) Spółdzielni (...) w P. jako pracownik na podstawie umowy o pracę) na stanowisku kierowcy samochodu ciężarowego powyżej 3,5 tony tj. prace w warunkach szczególnych, o jakich mowa w **Wykazie A Dziale VIII, poz. 2** do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub szczególnym charakterze.

W związku z tym, że wykazany przez wnioskodawcę okres pracy w warunkach szczególnych wynosi więcej niż 15 lat, stwierdzić należało, iż spełnia on wszystkie wymagane prawem warunki do uzyskania prawa do emerytury zgodnie z art. 32 ust. 1 w zw. z art. 184 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych.

Z tych też względów, Sąd Okręgowy – Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych, na podstawie art. 477¹⁴ § 2 k.p.c., orzekł jak w sentencji.